UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
https://lett.ubbcluj.ro

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Névtan

Egyetemi tanév: 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvtudományi és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	**Névtan**			A tantárgy kódja	**LLM5027**
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. Reszegi Katalin egyetemi docens				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	drd. Balló Ignác Norbert				
2.4. Tanulmányi év	III.	2.5. Félév	5.	2.6 Értékelés módja	Kollokvium
2.7. Tantárgy rendszere	Választható			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1. Heti óraszám	**3**	melyből: 3.2. előadás	**2**	3.3. szeminárium/labor/projekt	**1**
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	42	melyből: 3.5. előadás	28	3.6 szeminárium/labor	**14**
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					**óra**
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					3
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összóraszámmal)					25
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					1
Vizsgák					2
Más tevékenységek					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszáma					**56**
3.8. A félév összóraszáma					**98**
3.9. Kreditszám					**4**

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, vetítő, PC, hangfal
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, vetítő, PC, hangfal

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)[1]

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	**Kompetencia**
CP3	Alkalmazza a társadalom- és humántudományok területén szerzett ismereteket
CP10	Ismeri a nyelvi normákat
CP21	Alkalmazza a nyelvtani és helyesírási szabályokat
CP22	Naprakészen tartja a szakmai ismereteit
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	**Kompetencia**
CT1	Alkalmazza a tudományos módszereket
CT3	Információforrásokat használ
CT8	Képes önreflexióra

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)[2]

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	**Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)**	**Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)**
CP2, CP3, CP11, CP12, CP15, CP21, C24, CP25, CT1, CT2, CT3, CT5, CT6, CT8	1. A hallgató felismeri, megérti, leírja, magyarázza, összefoglalja és szintetizálja a nyelvtudományi (hangtan, szókészlettan, alaktan, mondattan), irodalomtudományi, irodalomelméleti, kultúr- és civilizációtörténeti, valamint fordítástudományi ismereteket.	1. A hallgató a megszerzett ismeretek alapján leíró, érvelő vagy kritikai elemzéseket dolgoz ki; összefüggéseket teremt a tanult diszciplínák között a szakterület integrált modellje megteremtésért; nyomon követi a szakterület tudományos és technológiai fejlődését.

[1] A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

[2] Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb odalán kell feltüntetni.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

CP2, CP3, CP11, CP12, CP15, CP21, C24, CP25, CT1, CT2, CT3, CT5, CT6, CT8	2. A hallgató leírja az általános nyelvészet és irodalomelmélet alapvető fogalmait, és alkalmazza azokat a magyar nyelvre és irodalomra.	2. A hallgató alkalmazza a természetes nyelvek és az irodalom tanulmányozására jellemző módszertani és elméleti modelleket.
CP3, CP12, CP18, CP24, CT1, CT3, CT5, CT6, CT8	3. A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	3. A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusban.
CP4, CP12, CP18, CP21, CP24, CT3, CT5, CT6, CT8	4. A hallgató az oktatás keretében és önálló tanulás útján elsajátítja a magyar nyelv hangtani, szókincsbeli és nyelvtani jellemzőit.	4. A hallgató fejleszti receptív (hallás utáni és olvasott szövegértési) és produktív (írás, beszélés) nyelvi készségeit.
CT2, CT3, CT6, CT7, CT8	5. A hallgató jártas a digitális források és az információs technológiák használatában, érti és betartja azok elérésének és felhasználásának etikai szabályait.	5. A hallgató megfelelően tájékozódik a digitális környezetben, értékeli annak minőségét, etikusan és biztonságosan használja fel, valamint megfelelően hivatkozik a forrásokra.

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1.	A magyar nyelv névkészletének, rendszerezési problémáinak ismerete, megértése.
2.	A névtani fogalmak, kategóriák ismerete, rendszerezési szempontjaik megértése.
3.	A névkészlet belső összefüggéseinek ismerete, megértése.
4.	A névkészlet digitális forrásainak, azok használati szabályainak ismerete, megértése.
	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1.	A névfajták elemzése a névkutatás kulcsfogalmai, kategóriái segítségével.
2.	A névtani szaknyelv igényes használata.
3.	A névfajták kritikai, interdiszciplináris értelmezése.
4.	A névkészlet digitális forrásai körében való magabiztos tájékozódás, különös tekintettel azok minőségének értékelésére, biztonságos, szakszerű felhasználására.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	**Didaktikai módszerek**	**Megjegyzések**[3]
1. Bevezetés. A tulajdonnév nyelvi szerepe, besorolása és fajtái.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	

[3] Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

2. A tulajdonnév jelentése. Köznevesülés. A névkutatás interdiszciplináris helyzete. A névtan tudományos szervezetei.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
3. A magyar helynevek gyűjtésének és közzétételének története. A Magyar Nemzeti Helynévtár Program.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
4. Az élőnyelvi helynévgyűjtés módszertana: az élőnyelvi gyűjtés előkészítése és lefolytatása.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
5. Az élőnyelvi helynévgyűjtés módszertana: az élőnyelvi gyűjtés feldolgozása.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
6. Helynévtipológia. A kétnyelvű névanyag rendszerezése. A Hoffmann-féle modell bemutatása 1.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
7. A Hoffmann-féle modell bemutatása 2.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
8. Történeti toponomasztika: források, forráskiadványok, névfajták és névrétegek.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
9. Szocioonomasztika.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
10. Humoros helynevek. Fiktív helynévadás és helynévhasználat.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
11. Személynevek: a magyar személynévrendszer története.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
12. Személynevek: kulturális különbségek.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
13. Név és identitás.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
14. Összegzés.	Előadás, magyarázat, szemléltetés	

Bibliográfia

GYŐRFFY ERZSÉBET 2018. *Helynév-szociológia*. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
HAJDÚ MIHÁLY 2003. *Általános és magyar névtan. Személynevek*. Budapest, Osiris Kiadó.
HOFFMANN ISTVÁN 2007. *Helynevek nyelvi elemzése*. Budapest, Tinta Könyvkiadó.
HOFFMANN ISTVÁN–RÁCZ ANITA–TÓTH VALÉRIA 2018. *Régi magyar helynévadás*. Budapest, Gondolat.
E. NAGY KATALIN–SZILÁGYI-VARGA ZSUZSA 2022. *Bevezetés a helynévkutatásba*. Debrecen. https://mnhp.unideb.hu/kutatasi_segedletek/bevhnkut/
RESZEGI KATALIN 2022. *Kognitív szemléletű névtudományi vizsgálatok*. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
J. SOLTÉSZ KATALIN 1979. *A tulajdonnév funkciója és jelentése*. Budapest, Akadémiai Kiadó.

8.2 Szeminárium/Labor	**Didaktikai módszerek**	**Megjegyzések**
1. Bevezetés a Magyar Nemzeti Helynévtár Programba. A történeti forrásanyagok típusai és a forrásfeldolgozás módszertana.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív módszer	
2. Forrásfeldolgozás és adatbázis-építés: a településnév történeti adatai.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív módszer	
3. Forrásfeldolgozás és adatbázis-építés: a térképek történeti adatai.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív módszer	
4. Forrásfeldolgozás és adatbázis-építés: Pesty Frigyes helynévtárának és Szabó T. Attila történeti gyűjtéseinek feldolgozása.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív módszer	
5. Adatbázis-építés: a helyfajta meghatározása, a denotatív jelentés megfogalmazása és a hely	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív módszer	

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

lokalizálása. Az online munkatérkép elkészítésének módszerei.		
6. Adatbázis-építés: standardizálás, névmagyarázat, alaki elemzés és a táblanév meghatározása.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív módszer	
7. A helynévszótár összeállításának módszertana. Szócikkszerkesztési gyakorlat.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív módszer	

Bibliográfia

CzF. = CZUCZOR GERGELY–FOGARASI JÁNOS, *A magyar nyelv szótára 1–6.* Pest, [később] Budapest, 1862–1874. http://real-eod.mtak.hu/2328/

DT. = SUCIU, CORIOLAN, *Dicţionar istoric al localităţilor din Transilvania 1–2*. Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1967–1968. [BCU]

EKFT. = Az első katonai felmérés (1763–1787) térképei. Az Erdélyi Nagyfejedelemség felmérési térképe (1: 28 800). 1769–1773. https://maps.arcanum.com/hu/map/firstsurvey-transylvania/ + http://lazarus.elte.hu/hun/digkonyv/szakdolg/kovacs-aniko/05-1-erdely-28800.jpg

ÉKsz. = PUSZTAI FERENC főszerk., *Magyar értelmező kéziszótár*. Második, átdolgozott kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003. https://eksz.nytud.hu/

FÉNYES 1840 = FÉNYES ELEK, *Magyar országnak, 's a' hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapotja statistikai és geographiai tekintetben 1–6*. Pest, 1836–1840. https://real-eod.mtak.hu/5320/

FKnT. = BÁBA BARBARA–NEMES MAGDOLNA, *Magyar földrajzi köznevek tára*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 32. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2014. https://mnh.unideb.hu/geoname_registry?loc=fknt

FNESz. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára 1–2*. Negyedik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988. [BCU]

GÖNCZY = GÖNCZY PÁL–KOGUTOWICZ MANÓ, *Magyarország megyéinek kézi atlasza. 68 vm*. Posner Károly Lajos és fia térképészeti intézetének kiadása, Budapest, [1890]. https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeptar/510/

HKFT. = A harmadik katonai felmérés (1869–1887) térképei. Magyarország felmérési térképe (1: 25 000). https://maps.arcanum.com/hu/map/thirdsurvey25000/ + http://lazarus.elte.hu/hun/digkonyv/szakdolg/kovacs-aniko/28-3-25000.jpg

Hnt. 1873, 1877, 1882, 1888, 1892, 1895, 1898, 1900, 1902, 1907, 1913 = Magyarország helységnévtára a megfelelő évből. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest. https://www.ksh.hu/apps/hntr.egyeb?p_lang=HU&p_sablon=KONYVEK

LIPSZKY, Map. = LIPSZKY JÁNOS, *Mappa Generalis Regni Hungariae partiumque adnexarum Croatiae, Slavoniae et Confiniorum Militarium Magni item Principatus Transylvaniae*. 1806. https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeptar/415/

LIPSZKY, Rep. = LIPSZKY JÁNOS, Repertorium locorum objectorumque in XII tabulis mappae regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae et Confiniorum Militarium Magni item Principatus Transylvaniae occurrentium. 1808. In: LIPSZKY JÁNOS, *A Magyar Királyság és társ országai térképe és névtára. 1804–1810*. DVD. Arcanum Adatbázis Kft., Budapest, 2005. https://digitalia.lib.pte.hu/hu/lipszky-janos-repertorium-locorum-objectorumque-in-xiii-tabulis1808-2532#page/2/mode/1up

MaKF. = Magyarország katonai felmérése (1: 25 000). 1941. https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941/ + https://hagyatek.cholnoky.ro/temp/200/Bartos-Elekes-2016-ketszazezres.pdf

MÁT. = Magyarország általános térképe (foktérkép) 1910 körül (1:200000). https://maps.arcanum.com/hu/map/magyarorszag_1910-fok/

MKFT. = A második katonai felmérés (1806–1869) térképei. Az Erdélyi Fejedelemség felmérési térképe (1: 28 800). 1869–1873. https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-transylvania/ + http://lazarus.elte.hu/hun/digkonyv/szakdolg/kovacs-aniko/21-2-erdely-28800.jpg

MOLDOVAN–TOGAN 1919 = MOLDOVAN, SILVESTRU–TOGAN, NICOLAE, *Dicţionarul numirilor de localităţi cu poporaţiune română din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramurăş*. Ediţia a II-a. Editura Asociaţiunii, Sibiu, 1919. https://dspace.bcucluj.ro/handle/123456789/87344

ORBÁN = ORBÁN BALÁZS, *A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismei szempontból 1–6.* Pest, 1868–1873. https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Tunderkert-tunderkert-1/a-szekelyfold-leirasa-14496/

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

RKsz. = MÁRTON GYULA–PÉNTEK JÁNOS–VÖŐ ISTVÁN, *A magyar nyelvjárások román kölcsönszavai*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1977. [BCU]
RMCsSz. = KÁZMÉR MIKLÓS, *Régi magyar családnevek szótára. XIV–XVII. század*. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest, 1993.
SzékOkl. = SZABÓ KÁROLY–SZÁDECZKY LAJOS szerk., *Székely oklevéltár 1–7*. Kolozsvár, 1872–1898., BARABÁS SAMU szerk., *Székely oklevéltár 8*. Budapest, 1934. https://adatbank.ro/targyszavak.php?targyszo=sz%E9kely%20oklev%E9lt%E1r
SzT. = SZABÓ T. ATTILA (később: VÁMSZER MÁRTA, KÓSA FERENC, FAZAKAS EMESE) szerk., *Erdélyi magyar szótörténeti tár 1–14*. Kriterion Könyvkiadó–Akadémiai Kiadó–Erdélyi Múzeum-Egyesület, Bukarest–Budapest–Kolozsvár, 1975–2014. https://mek.oszk.hu/08300/08370/pdf/emszt_02.htm
Termini = BENŐ ATTILA–LANSTYÁK ISTVÁN főszerk., *Termini magyar–magyar szótár és adatbázis*. Termini Kutatóhálózat. http://termini.nytud.hu/htonline/htlista.php?action=searchbox
ÚMTsz. = B. LŐRINCZY ÉVA főszerk., *Új magyar tájszótár 1–5*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979–2010. https://real-eod.mtak.hu/16712/

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok[4]	9.2 Értékelési módszerek[5]	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4. Előadás	A magyar névkészlet összefüggéseinek adekvát értelmezése, a névtani ismeretek pontossága. A névtani kulcsfogalmak ismerete, a névtani szaknyelv használata.	1. változat: élőnyelvi helynévgyűjtés végzése, a gyűjtött helynévadatok adatbázisba rendezése és szótárazása. 2. változat: írásbeli vizsgadolgozat.	50%
9.5. Szeminárium/ Labor	A névtani ismeretek alkalmazása a tulajdonnevek elemzése során. A névtani szaknyelv ismerete, használata.	Aktív szemináriumi jelenlét, a feladatok szakszerű elvégzése, valamint a félév folyamán szerkesztett és a félév végén benyújtott helynévi adatbázis, illetve szótár minősége.	50%
9.6. A teljesítmény minimumkövetelményei			
A tanulmányi eredmények értékelése 10 (tízes) és 1 (egyes) közötti egész érdemjegyekkel történik. Az 5 (ötös) érdemjegy igazolja a minimális tantárgyi kompetenciák megszerzését.			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok / Sustainable Development Goals)[6]

[4] Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

[5] Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

[6] Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: *„Nem alkalmazható”.*

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
https://lett.ubbcluj.ro

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
			4 EDUCATIE DE CALITATE					

Kitöltés időpontja:
2026. 09. 28.

Előadás felelőse:
dr. Reszegi Katalin

Szeminárium felelőse:
drd. Balló Ignác Norbert

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató:

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása